

Анастасія ОЖЕРЕЛЄВА

курсантка Криворізького
навчально-наукового інституту

Тетяна ДАЦЮК

доцент соціально-гуманітарних
та загальноправових дисциплін
Криворізького навчально-
наукового інституту Донецького
державного університету
внутрішніх справ, к. і. н., доцент

ВНУТРІШНІ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнний стан є особливим режимом, що вводиться в державі чи в окремих її частинах відповідно до надзвичайної ситуації, зокрема військові конфлікти або загрози національній безпеці. Його вплив на функції сучасної держави є багатограним, і для кращого розуміння цього впливу слід розглянути кілька ключових категорій у теорії держави: «держава», «воєнний стан» і «внутрішні функції». У юридичній літературі існує кілька підходів до визначення поняття «держава». У більшості випадків під державою розуміють:

– Динамічну систему, що відповідає за управління суспільством. Ця система може змінюватися залежно від внутрішніх і зовнішніх чинників, таких як соціальні, політичні чи економічні події та процеси.

– Форму політичної організації суспільства, яка характерна для більшості сучасних народів. Держава, як така, використовує спеціальні механізми для управління, вирішення спорів (арбітрування) та легалізованого примусу.

Також держава зазвичай діє на основі адміністративно-територіального розподілу і базується на принципах громадянства. Це означає, що в державі є визначена територія, на якій вона здійснює свою владу і певне населення, яке підпадає під цю владу.

Щодо воєнного стану – це спеціальний правовий режим, який вводиться в Україні або в окремих її регіонах у випадку збройної агресії або загрози нападу, небезпеки для державної незалежності чи територіальної цілісності. Він надає державним органам, військовому командуванню, військовим адміністраціям і місцевим органам влади додаткові повноваження для запобігання загрози, відсічі агресії та забезпечення національної безпеки [4] Воєнний стан також передбачає тимчасове обмеження конституційних прав і свобод громадян, а також прав юридичних осіб, зі встановленням строків дії цих обмежень.

Ну і саме внутрішні функції – це ключові напрями її діяльності, спрямовані на вирішення внутрішніх завдань. До них належать такі функції:

Економічна функція – держава бере участь в організації та регулюванні економіки, сприяючи розвитку та стабільності.

Політична функція – пов'язана з управлінням державою, визначенням політичного курсу та підтримкою політичної стабільності.

Соціальна функція – включає забезпечення соціального захисту громадян і підтримку соціальної рівності.

Екологічна функція – спрямована на охорону довкілля та забезпечення екологічної безпеки.

Функція оподаткування і фінансового контролю – стосується збору податків та контролю за фінансами, забезпечуючи ресурсами для виконання інших функцій.

Культурна функція – пов'язана з підтримкою та розвитком культури, освіти, мистецтва та інших культурних аспектів.

Функція забезпечення режиму законності і правопорядку- спрямована на підтримку законності, забезпечення правопорядку та захист прав громадян.

У межах воєнного стану ці функції можуть бути перерозподілені з метою забезпечення захисту від зовнішніх загроз. Наприклад, акцент може бути зміщений на забезпечення безпеки, зростання виробництва військової техніки, регулювання економіки в умовах кризи, а також на контроль інформаційного простору.

Оскільки нині в Україні триває війна, оголошено воєнний стан, то держава адаптує свої функції до нових, воєнних реалій. Ці зміни стосуються всіх сфер державного управління, але особливо яскраво вони проявляються у виконанні **внутрішніх функцій** держави.

1. Зміна пріоритетів в умовах воєнного стану на перший план виходять функції, пов'язані з забезпеченням безпеки держави та її оборонної функції, зміцнення Збройних Сил України, інших військових формувань, розвиток оборонно-промислового комплексу.

2. Правоохоронної функції: – забезпечення правопорядку, боротьба з диверсіями та тероризмом, протидія кібератак.

3. Надзвичайної функції – ліквідація наслідків воєнних дій, надання допомоги постраждалим.

4. Трансформація інших функцій – інші внутрішні функції держави також зазнають змін, спрямованих на адаптацію до воєнних умов. Це стосується: економічної функції – перехід на воєнну економіку, забезпечення стійкості економіки в умовах санкцій та блокади. Соціальної функції- надання соціальної підтримки населенню, допомога переселенцям, піклування про поранених та інвалідів війни. Культурно-освітньої функції – збереження культурної спадщини, забезпечення доступу до освіти в умовах воєнного стану.

Взаємодія з громадянським суспільством – в умовах воєнного стану

зростає роль громадянського суспільства у виконанні внутрішніх функцій держави. Важливим завданням стає налагодження ефективної співпраці між державними органами та громадськими організаціями.

Воєнний стан вносить зміни до законодавства, що регулює виконання внутрішніх функцій держави. Ці зміни мають бути спрямовані на забезпечення балансу між необхідністю посилення безпеки та збереженням демократичних принципів.

Досвід інших країн, які стикалися з воєнними діями, може бути цінним джерелом знань та рекомендацій щодо виконання внутрішніх функцій держави в умовах воєнного стану.

В Україні гарантується право на свободу слова та на вільне вираження поглядів і переконань, а також право вільно збирати, зберігати, використовувати та поширювати інформацію. Ці права мають важливе значення для демократії та верховенства права. Вплив воєнного стану на свободу слова, введення певних обмежень. В умовах воєнного стану держава може вводити певні обм

Важливо дотримуватися балансу між інтересами національної безпеки та правом на свободу. Цензура, тобто вимога узгоджувати інформацію до її поширення або заборона (чи створення перешкод) для поширення інформації, не допускається. Заборона поширення інформації, яка може призвести до обізнаності противника про дії Збройних Сил України, інших складових сил оборони, негативно вплинути на хід виконання завдань за призначенням під час дії правового режиму воєнного стану. Під час війни доступ до перевіреної правдивої інформації є особливо актуальним. Важливо захистити населення від дезінформації та пропаганди з боку країни-агресора. За вчинене в умовах воєнного стану несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань передбачено кримінальну відповідальність. Неприпустимість зловживання свободою слова. Неприпустиме зловживання свободою діяльності друкованих засобів масової інформації та телерадіоорганізацій для виправдання збройної агресії РФ проти України. Таким чином, війна в Україні ставить перед державою нові виклики, які потребують рішучих та ефективних дій. Виконання внутрішніх функцій держави в умовах воєнного стану має ґрунтуватися на принципах пріоритетності безпеки, єднання суспільства, верховенства права та міжнародної співпраці. Також важливо зазначити, що свобода слова є однією з основоположних цінностей демократії. В умовах воєнного стану важливо знайти баланс між захистом національної безпеки та збереженням свободи слова. Держава має вживати заходів для забезпечення доступу до перевіреної правдивої інформації та захисту населення від дезінформації та пропаганди.

Список використаних джерел

1. Мельничук С. М. Функції сучасної держави в умовах воєнного стану. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. Вип. 1 (101). 2023. С. 23-35. URL : <https://rep.dnuvs.ukr.education/items/1b585c17-d862-4bc8-b27e-f8b54bbb4028>.
2. Шай Р. Я. Принципи та форми реалізації функцій держави. Р. Я. Шай. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Юридичні науки. 2014. № 810. С. 116-123. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2014_810_21.
3. Олексій Цельєв, Ольга Рудевич. Діяльність ЗМІ під час воєнного стану. URL : <https://law-in-war.org/diyalnist-zmi-pid-chas-voennogo-stanu/>.
4. Указ Президента України №64/2022. Про введення воєнного стану в Україні. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>.

Данило САФАРОВ

магістрант ФПФППД

Інна ШИНКАРЕНКО

доцент кафедри гуманітарних
дисциплін та психології
поліцейської діяльності,
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат психологічних наук,
доцент

СТРЕС ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В РОБОТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

У деяких професіях інтенсивність і загроза кризових ситуацій та хронічного стресу значно вища. Робота в поліції є однією з таких професій. Це пов'язано з тим, що коли поліцейські виконують свої обов'язки, то вони майже завжди усвідомлюють загрозу, небезпеку та важливість своєї місії.

Поняття екстремальної ситуації застосовується до ситуацій з якими стикається працівник Національної поліції України. Так само, як екстремальна ситуація сама по собі є стресом, так і сукупність супутніх таким ситуаціям чинників, є своєрідними стресорами.

Робота в поліції є стресом не лише для самих поліцейських, але й для їх рідних та близьких. Це пов'язано з тим, що важко пояснити і зрозуміти пересічним громадянам бажання бути в постійній небезпеці, коли є інші, більш «мирні» професії. Саме тому поліцейських часто запитують вдома: «Навіщо ти це робиш?». Звичайно, відсутність розуміння і підтримки вдома не допомагає зменшити стрес або швидко адаптуватися, а навпаки може створити новий або посилити вже наявний стрес. Тож для поліцейських стрес – це справді постійний супутник їх службової діяльності. І багато з цих стресів